

Löfte om Subsidiaritet för Internationella NGO:er

Från tjänsteleverans till lokalt självbestämmande

Björn Kenneth Holmström • april 2026
svensksubsidiaritet.se

Ett subsidiaritetslöfte för internationella NGO:er

Från tjänsteleverans till lokalt självbestämmande

Inledning – en särskild utmaning till svenska biståndsorganisationer

Sverige är en av världens mest inflytelserika biståndsgivare. Via Sida, PMU, Act Svenska Kyrkan, Rädda Barnen och många andra talar vi ofta om "lokalt ägarskap" och "partnerskap". Men hur ser det ut i praktiken? De globala siffrorna är nedslående: trots åtaganden som Grand Bargain från 2016 går fortfarande endast 1–4 % av det humanitära biståndet direkt till lokala och nationella aktörer. Makten, pengarna och besluten stannar i Genève, London och Stockholm.

Detta löfte är en måttstock. Det innehåller sex konkreta, mätbara åtaganden som flyttar makt, resurser och ansvar nedåt – på riktigt. Vilka svenska biståndsorganisationer vågar skriva under?

Internationella hjälporganisationer spelar en avgörande roll i humanitära insatser och utvecklingsarbete. Ändå vidmakthåller den traditionella modellen—finansiering styrd från Genève, strategier utformade i London, program genomförda av lokal personal med begränsat beslutsutrymme—en maktobalans som undergräver den resiliens vi påstår oss vilja bygga. Verkligt självbestämmande kräver att makt, resurser och ansvar flyttas till de samhällen och lokala organisationer vi arbetar med.

Dessa åtaganden bygger vidare på – och går längre än – sektorns befintliga löften om lokalisering (t.ex. Grand Bargains ännu ouppfyllda mål om 25 % direktfinansiering). Vi erkänner att lokala och nationella aktörer redan levererar bistånd mer kostnadseffektivt i många sammanhang; hindret är makt och pengar, inte kapacitet.

Subsidiaritet är inte en managementteknik—det är ett erkännande av att legitimitet, kunskap och handlingskraft har sitt ursprung lokalt.

De sex åtagandena

1. 50 % lokalt ledarskap senast 2030 Vi åtar oss ett offentligt, tidsbundet mål att senast 2030 säkerställa att minst 50 % av våra landchefer och ledande fältbefattningar innehas av medborgare i det land de tjänar, med företräde för kandidater som kommer från eller är djupt förankrade i de berörda samhällena. Vi kommer årligen att publicera en rapport som redovisar aktuella andelar, rekryteringspipelines och identifierade hinder—inklusive transparent rapportering om socioekonomisk och geografisk bakgrund, med

uttalade skyddsmekanismer mot att eliten i huvudstaden fångar upp resurserna (t.ex. viktad poängsättning för kandidater från berörda provinser eller marginaliserade grupper).

2. Direkt finansiering till lokala organisationer Vi åtar oss att senast 2030 kanalisera minst **25 % av vår totala programfinansiering** (exklusive oundvikliga huvudkontorskostnader och akuta katastrofinsatser) direkt till lokala och nationella civilsamhällesorganisationer, utan internationella mellanhänder som kontrollerar genomförandet. Därutöver åtar vi oss att en ökande andel av denna direkta finansiering ska ges som **obunden kärnfinansiering (unrestricted/core funding)**, i erkännande av att lokala organisationer behöver institutionell autonomi för att bygga långsiktig resiliens, inte bara överlevnad från projekt till projekt. Vi kommer årligen att publicera uppgifter om andelen medel som når lokala partners.

3. Deltagande budgetering med åtagande om skalning Vi åtar oss att genomföra ett pilotprojekt med **deltagande budgetering** i minst ett större flyktingläger, fördrivningsområde eller samhällsprogram under år ett, **med prioritering av stabila eller utdragna kontexter där säkerhet och logistik möjliggör gemensamma överläggningar**, och att skala upp praktiken så att **minst 25 % av tillämpliga program** inom fem år inkluderar direkt samhällsöppning om budgetprioriteringar. Vi definierar en "betydande andel" av medlen som **minst 10 % av projektbudgeten**, med en plan för att öka denna andel över tid. Resultat—inklusive valdeltagande och samhällets nöjdhet—ska publiceras på det lokala språket.

4. Exit-strategi som framgångsmått Vi kommer att utvärdera våra program inte efter hur länge de pågår, utan efter **hur snabbt och fullständigt de övergår i lokalt ägande**. Varje större projekt ska ha en offentligt angiven exit-tidslinje, kopplad till **gemensamt framtagna indikatorer för lokal kapacitet och självständighet**, inte godtyckliga kalenderdatum. Vi rapporterar årligen om framstegen mot denna övergång. Permanens är inte målet; självbestämmande är det.

5. Transparens nedåt med återkopplingsansvar Vi åtar oss att publicera alla projektbudgetar, större beslut och utvärderingsresultat på **det lokala språket och i tillgängliga format** (ljud, bild, klarspråk) för de samhällen vi arbetar med. Därutöver ska vi finansiera ett **oberoende, lokalt lett ombudsmannaämbete** i våra största fältverksamheter, med befogenhet att ta emot konfidentiella klagomål och rapportera direkt till vår globala styrelse. Vi åtar oss att **offentligt svara på alla underbyggda klagomål inom en angiven tidsram**, inklusive vilka åtgärder som vidtagits eller motivering till varför inga åtgärder vidtagits, samt att publicera ombudsmannens årliga sammanfattning på vår globala webbplats.

6. Datasuveränitet och epistemisk subsidiaritet Vi åtar oss principen om datasubsidiaritet: **data som samlas in från samhällen tillhör dessa samhällen**. Vi ska säkerställa att lokala aktörer har full tillgång till, och äganderätt över, den aggregerade data och forskning som genereras om deras egen befolkning. Därutöver åtar vi oss att **utforma utvärderingsmått tillsammans med berörda samhällen**. Framgång ska inte enbart mätas enligt givarstyrda logiska ramverk, utan genom indikatorer för välbefinnande, resiliens och effekt så som de definieras i den lokala kontexten.

Vad detta löfte inte är

- **Inte anti-internationellt samarbete.** Global solidaritet och resursöverföring förblir avgörande. Detta löfte handlar om *hur* samarbetet sker.
 - **Inte ansvarsflykt.** Att flytta makt innebär inte att överge. Det innebär att förändra relationens karaktär.
 - **Inte symbolisk lokalisering.** Dessa åtaganden är mätbara och tidsbundna, utformade för att motstå symbolisk efterlevnad.
-

En uppmaning till handling

För NGO-anställda och supportrar: Be er organisations ledning att offentligt ställa sig bakom detta löfte. Inled ett samtal om vilket åtagande ert kontor skulle kunna pilotimplementera först.

För givare och stiftelser: Fråga de NGO:er ni finansierar om de följer dessa sex principer. Överväg att göra finansiering villkorad av meningsfulla framsteg inom minst ett av dem.

För engagerade medborgare: Sprid detta löfte. Fråga den hjälporganisation som knackade på din dörr hur många av deras landchefer som är lokala medborgare—och hur stor andel av budgeten som går direkt till lokala organisationer. Din fråga betyder mer än din engångsdonation.

Detta löfte erbjuds som en allmän tillgång. Det har utvecklats med inspiration från subsidiaritetsprincipen (beslut fattas så nära den berörda gemenskapen som möjligt) och distribuerad styrning. Det får fritt anpassas, översättas och användas av varje organisation eller individ som vill flytta makt inom den internationella biståndssektorn.

Svensk Subsidiaritet – För ett distribuerat, resilient och mänskligt Sverige.
svensksubsidiaritet.se